

paa Albehuset anvendte Sum, kunde de Materialier, der vare forbrugte dertil, f. Ex. Muursteen etc., komme ham tilgode; det er ikke sagt, at i slikt Tilfælde den hele Sum ubetinget skal udredes, uden at Noget som helst kan gaae i Afdrag; der kan være Tale om en Modfordring, om større eller mindre, det beroer paa Omstændighederne. Det, der for mig er Hovedsagen, det er, at der findes et Hul i Statskassen, og Spørgsmaalet er, hvorledes det skal udfyldes. Udgiften er afholdt af en Autoritet i Staten, som ikke senere har faaet den lovgivende Magts Samtykke. Private Mænd, der have Fordringer, maae gjøre deres Fordringer gjældende hos den, der har indgaaet Forpligtelsen; naar Rigsdagen nægter en Udgifts Afholdelse af Statskassen, og Ugiften ikke er afholdt, kan Statskassen ikke komme til at betale den; er den afholdt, maa Staten kunne reclamere Pengene, der uretteligen ere udgivne. Der er i mine Tanker en urigtig Opfattelse af Forholdet mellem Tillægsbevillingslovene og Finantsloven, som er gaaet igjennem alle de Foredrag, der ere holdte imod Loven; man siger: Tillægsbevillinger ere nødvendige, og efterat have stillet sig paa det Standpunkt, betragter man Tillægsbevillingslovens ikke bevilgede Poster ganske paa samme Maade som de i Finantsloven bevilgede Poster; men det er netop deri, den hele Forskjel ligger; Posterne i Finantsloven ere bevilgede, men Posterne i Tillægsbevillingsloven maae bevilges, for at Udgifterne kunne afholdes, eller Fritagelse for Ansvar indtræde; enten en Udgift er afholdt, eller den skal afholdes, maa der et Samtykke til fra Rigsdagens Side, for at frigjøre den, der afholder Ugiften, for Ansvar. Den Grundsatning bør vi gjøre gjældende, og det gaaer virkelig ikke an, fordi Grundlovens § 52 ikke ubetinget og i alle Tilfælde efter Ordene kan opretholdes, med Hensyn til Tillægsbevillingslove at gjøre et andet Princip gjældende end det, Grundloven har hævdet som det rigtige.

Tiemroth: Den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad), begyndte med en personlig Bemærkning, men da jeg i det Hele er optraadt i Modsetning til ham, skal jeg ogsaa i dette Punkt gjøre

det Omvendte og ende med en personlig Bemærkning og først holde mig til Sagens Realitet. Den ærede Ordfører omtalte meget § 52 i Grundloven og Tillægsbevillingerne. Jeg skal nu strax bemærke, at jeg er fuldkommen enig med den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds og den ærede Ordfører om Opfattelsen af Grundlovens § 52, men derved kommer jeg ikke i Strid med, hvad jeg har sagt i andre Henseender. Jeg troer, at § 52, netop som den er anført i Grundloven, at man nemlig ikke har henlagt Noget til extraordinaire Udgifter i extraordinaire Tilfælde, er, som den skal være. Jeg troer, at det er meget rigtigt, at der staaer i Grundlovens § 52, at ingen Udgift kan afholdes, uden at den har sin Hjemmel i Finantsloven, men jeg troer heller ikke, at man har villet give Rigsdagen, eller Statsmagten i det Hele, Folkethinget, Landsstinget og Kongen i Forening, en større Magt over Statens Kasse, end en privat Mand har over sin egen. Jeg troer ikke, at der kan gives den en større Magt, og naar man nu seer hen til, hvor stor en Magt en privat Mand har, over sin Eiendom, saa seer man, at den er indskrænket ved det naturlige Begreb om Forretningsførelse for Andre, uden hvilket navnlig store Midler slet ikke kunne administreres. Jeg gif netop saavidt omkring, som jeg gjorde, da jeg først omtalte denne Sag, fordi jeg vidste, at der vilde fremkomme Indvendinger fra den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad), dels den, at dette naturlige Begreb slet ikke kunde overføres paa Staten, og dels, at det dog naturligviis ikke kunde komme til Anvendelse, naar der var en Lov, som sagde, at det ikke skulde komme til Anvendelse.

Med Hensyn til det første af disse to Punkter skal jeg bemærke, at, har det nogetsteds og nogenstunde havt Hjemmel, saa er det netop i Staten; Statsstyrelsen er ligesom den sociale Orden overhovedet ikke mulig uden det. Det er netop der, at det efter alle naturlige Begreber har sin største Berettigelse, og det er en Berettigelse, der netop har været anerkjendt i Aartusender, hvilket ogsaa den høitærede Indenrigsminister indrømmede. Nu siger den ærede Rigsdagsmand: Ja, men